

Heerhugowaard en Alkmaar voeren NIX zonder ID - adviesgesprekken met sportverenigingen

Aanleiding

In Noord-Holland Noord is met een mystery guest onderzoek¹ gekeken hoe makkelijk jongeren onder de achttien jaar alcohol kunnen kopen bij onder meer supermarkten, slijterijen, jongerencentra, horeca en sportkantines. Uit dit onderzoek bleek dat zij het makkelijkst alcohol kochten bij sportkantines; vier op de vijf jongeren onder de achttien jaar kregen daar het bestelde biertje, wijntje of sterke drank!

Voor Brijder Jeugd meer dan genoeg reden om met het programma 'In Control of alcohol en drugs'² het plan *Sportvereniging en alcoholmatiging* te ontwikkelen. Zo'n 1,5 jaar geleden startte deze nieuwe aanpak voor sportverenigingen³. Met de uitvoering van dit plan willen de gemeentes Heerhugowaard en Alkmaar zorgen dat minderjarige jongeren geen alcohol geschonken krijgen in sportkantines. Maar ook dat volwassenen het goede voorbeeld geven aan de jeugd.

Alle sportverenigingen met een sportkantine krijgen een adviesgesprek over hun alcoholbeleid aangeboden met Brijder Jeugd en de toezichthouder DHW van de gemeente. Daarnaast kunnen de sportverenigingen andere activiteiten aanvragen, zoals training voor de barvrijwilligers (Instructie Verantwoord Alcoholgebruik (IVA)), informatieavonden voor ouders of bijvoorbeeld voorlichting door jongeren voor jongeren tijdens een feest op de club.

Ton Leenders, regionaal preventiewerker van **Brijder Jeugd Noord Holland**, licht de adviesgesprekken toe, die hij samen met de toezichthouders **Dirk en Peter**⁴ voert.

¹ Nalevingsonderzoek Noord-Holland Noord, 2015

² Het plan voor de sportverenigingen is onderdeel van het programma 'In Control of Alcohol & Drugs'², een samenwerkingsverband van 17 gemeenten uit Noord-Holland Noord (NHN) met GGD Hollands Noorden, Brijder Jeugd, Veiligheidsregio NHN en GGZ NHN om het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren verder terug te dringen en te voorkomen.

³ Ook voor andere para-commerciële organisaties is deze aanpak geschikt.

⁴ Op verzoek van de toezichthouders wordt niet hun achternaam vermeld.

Wat is de kern van het adviesgesprek?

Een open gesprek met een sportvereniging, gevoerd door een preventiemedewerker samen met een toezichthouder DHW.

In het adviesgesprek komen altijd 3 onderwerpen aan de orde:

1. hoe voorkom je alcohol verstrekking onder de 18 jaar,
2. welke oplossingen zijn er om wederverstrekking te voorkomen,
3. hoe voorkom je doorschenken aan mensen onder invloed.

Met een gemeente wordt, voordat de adviesgesprekken gehouden worden, de afspraak gemaakt dat deelnemende sportverenigingen niet op korte termijn na het gesprek een controle krijgen van de toezichthouder. Een vereniging krijgt tijd en gelegenheid om hun alcoholbeleid eerst op orde te maken.

Welke tips heb je voor het adviesgesprek?

Bij het gesprek is de insteek hoe je als vereniging omgaat met het alcoholbeleid en de DHW, dus niet de controle op de naleving van de DHW. Dat moet in de communicatie over het gesprek heel duidelijk zijn. Vragen die aan de orde komen zijn: heeft de vereniging aan alles gedacht, wat kan de vereniging verbeteren en waar kunnen we de vereniging bij ondersteunen? Maar ook: heb je tips voor de gemeente, bijvoorbeeld over regelzaken rondom de DHW-vergunning die verbeterd kunnen worden of zijn er tips waar andere verenigingen hun voordeel mee kunnen doen?

We benadrukken dat we van elkaar kunnen leren en het adviesgesprek niet 'eenrichtingsverkeer' is. Ook houden we rekening met mogelijke weerstand bij verenigingen, omdat er vaak angst is dat een goed en volledig alcoholbeleid tot vermindering van de baromzet leidt.

Wie nodigen jullie uit bij het adviesgesprek?

De kantinebeheerder of -coördinator met barvrijwilligers en iemand van het bestuur. Meestal is het een gesprek met ongeveer 4 personen.

Als verenigingen gezamenlijk een groter sportcomplex delen, organiseren we een bijeenkomst voor alle verenigingen op het sportcomplex. We nodigen per sportvereniging dezelfde mensen uit als bij een adviesgesprek met één vereniging.

Bij de uitnodiging vragen we om alle papieren met betrekking tot de DHW klaar te leggen of mee te nemen. Denk aan de vergunning, Verklaring Sociale Hygiëne, het alcoholreglement en certificaten Instructie Verantwoord Alcoholgebruik (IVA).

Wat passeert allemaal tijdens het gesprek?

Een adviesgesprek duurt 1 tot 1,5 uur.

1. We kijken met elkaar na of de benodigde vergunning, diploma's, certificaten en het reglement aanwezig en actueel zijn.

- Vaak staan op de vergunning niet meer de goede namen en weet men niet dat je online heel makkelijk bij de gemeente de namen kan laten aanpassen.
- Regelmatig blijkt niet meer de juiste persoon de Verklaring Sociale Hygiëne te hebben. Hij of zij is niet meer betrokken bij de sportvereniging. Dan moet alsnog geregeld worden dat iemand anders het diploma haalt. Voor de tussenperiode adviseren wij om contact te leggen met de afdeling Vergunningen van de gemeente en daarover af te stemmen.
- Dat geldt ook voor het certificaat Instructie Verantwoord Alcoholgebruik (IVA). Als het voor 2012 of eerder is behaald, raden we zonder meer aan een nieuw, actueel certificaat te halen en wijzen op de mogelijkheid dit gratis te kunnen doen via de IVA van 'In Control of alcohol en drugs' en eventuele online-mogelijkheden.

2. Hoe en waar is op de vereniging zichtbaar dat onder de 18 jaar geen alcohol verstrekt wordt?

- We kijken waar het aangegeven staat en geven tips over plekken. Bij de ingang van het terrein, de in- en uitgangen van de kantine, de bar en op alle andere geschikte plekken, zoals bijvoorbeeld bij de toiletten.
- We geven tips over het plaatsen van tap(-of pomp)ruiters, stickers en bordjes. Het plaatsen van een kaart bij de kassa en de bar waarop de (geboorte)datum staat, die de leeftijdsgrens aangeeft van wel/niet schenken. Dit help bij de leeftijdscheck op het ID.
- We hebben al het materiaal bij ons zodat het gelijk gebruikt kan worden.
- Ook bespreken we een aantal voorbeelden en tips. Hoe voorkomen ze zelf schenken onder de 18 jaar? Wat maakt het makkelijker voor de barmedewerker om dit uit te voeren? Hoe ga je om met ouders en volwassenen die vinden dat je niet moeilijk moet doen en wel moet schenken?

3. Hoe gaat de vereniging om met wederverstrekking?

We bespreken wat het is en hoe het nu in de praktijk van de vereniging gaat. Daarna komen de tips aan de orde die helpen om weder verstrekking te voorkomen.

- Denk aan b.v. even meelopen met degene die besteld heeft en naar het ID vragen bij degenen aan wie het uitgedeeld wordt.
- Niet vasthouden aan het idee dat het de verantwoordelijkheid van betrokken ouders is. Als barmedewerker is het jouw verantwoordelijkheid. Natuurlijk denken we mee als de vereniging ouders en/of volwassen leden hebben die het alcoholbeleid niet ondersteunen en hoe de vereniging daarover het beste in gesprek kan gaan met de ouders en andere leden.

4. Hoe gaan de barmedewerkers om met doorschenken?

Bij dit onderwerp speelt altijd direct de vraag: hoe weet je dat iemand teveel alcohol heeft gedronken?

De toezichthouder - die de kennis en ervaring heeft om deze inschatting te maken - laat verschillende stadia van alcoholgebruik zien door houding en gedrag uit te beelden. Hierna vragen we iedereen een inschatting die te maken en geven de informatie en kennis waarmee een beoordeling gemaakt kan worden.

Tot slot nemen we tips door hoe je het beste deze persoon kunt aanspreken.

5. De afsluiting

Aan de deelnemers geven we contactgegevens voor eventuele vragen achteraf. Met name de gelegenheid om nog sommige zaken na te vragen bij de toezichthouder is altijd zeer welkom. Ook geven we materiaal over lopende acties, zoals campagnemateriaal van 'Wie ben jij na de derde helft?'.

Met wie in de gemeente maak je afspraken?

De toezichthouders vallen onder de ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid. Met deze ambtenaar bespreek ik de aanpak. Daarna bespreken we met de toezichthouder(s) wie aan het adviesgesprek kan en wil meewerken. De voorbereiding, inhoud en uitvoering doe ik samen met de toezichthouders .

Hoe worden deze adviesgesprekken gefinancierd?

Het adviesgesprek is opgenomen in het programma 'In Control of Alcohol & Drugs' waarin de 17 gemeenten uit Noord-Holland Noord samenwerken.

Wat maakt deze adviesgesprekken zo zinvol?

Het is effectief om de krachten te bundelen. De combinatie van twee deskundigen (een toezichthouder en een preventieprofessional) maakt dat in het gesprek alle onderwerpen aan de orde komen, goede voorlichting plaatsvindt, aandacht gegeven wordt aan hoe vrijwilligers in praktijk kunnen handelen en korte lijnen gelegd worden voor zaken die na afloop opgepakt moeten worden.

Het is een heel leuke werkwijze samen met een toezichthouder en de deelnemers van een vereniging. Vooral omdat ook echt een open en wederkerig gesprek plaatsvindt. Dat draagt bij aan de motivatie bij een vereniging om het alcoholbeleid te verstevigen. Wij nemen ook regelmatig tips van de ene vereniging mee naar andere verenigingen en dat vertellen we ook.

We kunnen het nog niet hard maken aan de hand van een nieuw nalevingsonderzoek, maar onze huidige inschatting is, dat de verenigingen op ongeveer 30% naleving zaten en een periode na het adviesgesprek op 80 a 90% komen. Dat is de echte winst.

Welke verenigingen hebben dit adviesgesprek gehad?

In Heerhugowaard hebben we op 1 na met alle sportverenigingen een adviesgesprek gevoerd. Nu zijn we in Alkmaar bezig de gesprekken te voeren.

Vragen naar aanleiding van dit artikel?

Mail naar ton.leenders@brijder.nl of naar18jaar@trimbos.nl